

Rekenkamer
OOST-NEDERLAND

Onderzoeksprogramma 2026

Colofon

De Rekenkamer Oost-Nederland is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Gelderland en Overijssel.

De bestuursleden van de Rekenkamer zijn: de heer drs. M.M.S. Mekel (voorzitter tot 31 december 2025), mevrouw drs. S.M. Helbig (voorzitter vanaf 1 januari 2026) de heer ir. T.J.A. Gies en mevrouw drs. S.C. Van der Haagen. De secretaris-directeur is mevrouw drs. S.W. Mathijssen RO.

Foto's in dit document komen van Freepik en Pixabay.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Overloop uit 2025	3
Nieuw te starten onderzoek 2026	4
Overige activiteiten	6
Planning	7
Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen	8

Inleiding

De Rekenkamer Oost-Nederland selecteert onderzoeksonderwerpen op basis van de groslijst, monitoring van ontwikkelingen, actualiteiten in het provinciaal beleid en de belangstelling van Provinciale Staten. Hiervoor gaan we bij (alle) fracties langs. Dit levert altijd meer op dan we kunnen onderzoeken waardoor keuzes nodig zijn. Keuzes die wij - in het kader van onze onafhankelijkheid – zelf maken.

In dit onderzoeksprogramma leest u welke onderwerpen we voor 2026 hebben gekozen. Afronding voor de verkiezingen in maart 2027 hebben we daarbij meegewogen. Aan thema's zoals wonen, auto-bereikbaarheid, agro- en agri foodprogramma's, autobereikbaarheid, evenementen en participatie is ook gedacht, maar uiteindelijk niet geselecteerd. Redenen: beleid is net vastgesteld, invloed van landelijke ontwikkelingen is te groot of het financiële belang te klein.

Onderwerpen die in de fractiegesprekken zijn aangedragen en die wij geschikt vinden om te onderzoeken komen op de groslijst (zie bijlage). Staat een onderwerp dat u als statenlid heeft genoemd er niet bij, dan kan dat bijvoorbeeld omdat het geen taak van de provincie is, er geen beleid voor is, (deels) al is onderzocht of onderdeel is van een overkoepelend thema.

Provinciale Staten van Overijssel en Gelderland hebben nog de gelegenheid om hun zienswijze op dit onderzoeksprogramma te geven. Het bestuur van de Rekenkamer kan op basis van de zienswijzen besluiten het programma aan te passen. Als het programma definitief is lichten we het toe aan Gedeputeerde Staten.

Namens het bestuur van de Rekenkamer Oost-Nederland,

Michael Mekel
Voorzitter

Suzan Mathijssen
Secretaris-directeur

Overloop uit 2025

Toegankelijkheid tot subsidies

Subsidies zijn een belangrijk financieel instrument voor de provincie om doelen te realiseren. In 2024 bedroeg het totale subsidiebudget van de provincie Overijssel € 118 miljoen, in Gelderland was dat € 266 miljoen. De provincies zetten het subsidie-instrument in voor uiteenlopende doelen op het vlak van bijvoorbeeld energie, wonen, natuur, landbouw, cultuur, sport en leefbaarheid. Met subsidies worden door de ontvanger prestaties verricht die bijdragen aan het realiseren van provinciale doelen. Voor een doeltreffende inzet van subsidies is het belangrijk dat beoogde ontvangers weten dat de subsidie bestaat, de subsidie kunnen vinden en vervolgens in staat zijn om de subsidie aan te vragen. De toegankelijkheid van een subsidie vormt daarmee een randvoorwaarde voor de doeltreffendheid of het succes van een subsidie. In dit onderzoek staat de toegankelijkheid van subsidies centraal.

Informatiemanagement

Een betrouwbare informatiehuishouding is essentieel voor goed bestuur, efficiënte uitvoering van taken en transparantie. Voor provincies betekent dit onder meer dat zij effectief kunnen werken, voldoen aan wet- en regelgeving en verantwoording kunnen afleggen. Voor de samenleving biedt het toegang tot besluitvorming en controle op het bestuur. Als Rekenkamer zien we dat het voor de provincies Overijssel en Gelderland regelmatig lastig is om gevraagde informatie compleet, correct en tijdig aan te leveren. Tegelijkertijd zijn er de afgelopen jaren verbeteringen doorgevoerd maar lijken de problemen rondom informatiemanagement weerbarstig. In dit onderzoek willen we hier in brede zin naar kijken: van archivering en informatieveiligheid tot openbaarheid van informatie. We leggen daarbij de focus op wat er is gedaan met de verbeterpunten die uit toezicht, audits en onderzoeken kwamen. Hiermee willen we bijdragen aan het lerend vermogen van de provincies.

Nieuw te starten onderzoek 2026

Bos en bomen

Bossen en bomen zijn onderdeel van het natuurbeleid, maar dragen ook bij aan doelen op het gebied van bijvoorbeeld stikstof en klimaatadaptatie. In 2020 hebben het Rijk en de provincies de Nationale Bossenstrategie gepresenteerd. In de Nationale Bossenstrategie spreken de partijen af dat het aandeel bos in Nederland in 2030 met 10% (37.000 ha) gegroeid moet zijn, binnen (15.000 ha) en buiten natuurgebieden (19.000 ha). Verder zijn er afspraken gemaakt over het compenseren van gekapt bos in Natura2000 gebieden (3400 ha) en het beheer van bossen. Provincies hebben tevens een taak in het beschermen van bomen en bossen. Voor de bescherming van bomen zetten de provincies onder meer de omgevingsverordening in met regels over meldplicht, kapverbod en herplantplicht. In het onderzoek kijken we naar de ontwikkeling van het bosareaal in beide provincies, met focus op bosuitbreiding en bosbescherming.

Opvolgingsonderzoek circulaire economie (CE)

Nederland moet in 2050 circulair zijn, en in 2030 moet het gebruik van grondstoffen gehalveerd zijn. Een doelstelling die door de provincies wordt onderschreven.

In 2020 onderzochten we hoe de provincies Gelderland en Overijssel invulling geven aan hun voorbeeldrol door zelf circulair in te kopen en aan te besteden. Bij beide provincies deden we aanbevelingen over het specificeren van doelen, betere monitoring en informatievoorziening, zodat beter in kaart kon worden gebracht waartoe de provinciale inspanningen leiden.

In een opvolgingsonderzoek kijken we terug op de implementatie van de aanbevelingen en nemen, indien nodig, nieuwe ontwikkelingen mee.

Nieuw te starten onderzoek 2026

Netcongestie

Op veel plekken in Nederland is sprake van netcongestie. De oorzaak van netcongestie is een veranderende dynamiek op het elektriciteitsnet aan zowel vraag- als aanbodkant. De rol van de provincie bij netcongestie is uitgewerkt in het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN). Het uitvoeren van de acties vanuit het LAN en de uitwerking hiervan in de regio vergen samenwerking tussen provincie, netbeheerders, gemeenten en andere partners. Aangezien het onderwerp zich in een voortdurend veranderend landschap bevindt, is het van groot belang om de verschillende rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen goed in kaart te brengen en helder te krijgen hoe deze rollen op elkaar inwerken. Dit onderzoek richt zich daarom niet op het evalueren van de effectiviteit van bestaande maatregelen, maar zal zich voornamelijk richten op het verkrijgen van inzicht in de huidige samenwerking en rolverdeling.

Onderbesteding

In 2025 namen we deel aan het DoeMee-onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers. Naar verwachting krijgen we in februari 2026 de uitkomsten van deze benchmark. Meestal geeft dit type onderzoek een abstract en algemeen beeld. Een goede vertaling van of aanvullend onderzoek naar de provincie specifieke situatie moet dan nog gedaan worden. Als we de benchmark ontvangen, gaan we bepalen hoe we er voor Provinciale Staten een interessant product van kunnen maken. We realiseren ons daarbij dat het onderwerp in respectievelijk de audit- en rekeningcommissie regelmatig op de agenda staat.

Overige activiteiten

Kennisdelen

In eerste instantie richten we onze rapportage aan Provinciale Staten. De inhoud kan echter voor een breder publiek interessant zijn. Bij elk onderzoek maken we die afweging en denken na over het delen van kennis. Dit kan in de vorm van een artikel maar ook presentaties en informeren van specifieke doelgroepen behoort tot de mogelijkheden.

Begeleiden stagiairs

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid worden in 2026 maximaal twee studenten in de gelegenheid gesteld om bij ons stage te lopen (en hun scriptie te schrijven). In overleg wordt een geschikt onderwerp geselecteerd. Onderzoekers van de Rekenkamer begeleiden de studenten bij het doen van onderzoek. Op die manier houden we ook onze wetenschappelijke kennis op peil.

Onderwerpselectie

Een continue activiteit binnen de Rekenkamer heeft betrekking op het verkennen van nieuwe onderwerpen. Onder meer de gesprekken met fracties, het bijhouden wat er in de commissies op de agenda staat, het bijwonen van technische presentaties, het volgen van landelijke ontwikkelingen etc. ondersteunen hierbij.

DoeMee-onderzoeken

De Vereniging van Rekenkamers organiseert jaarlijks een zogenaamd DoeMee-onderzoek. Dit zijn vrij gestandaardiseerde onderzoeken waar provinciale, gemeentelijke, waterschaps- en soms ook de Algemene Rekenkamer aan kunnen deelnemen. Wij maken afhankelijk van het onderwerp elk jaar de afweging of we wel of niet meedoen.

Planning

Activiteit

Toegang tot subsidies

Informatiemanagement

Bos- en bomenbeleid

Netcongestie

Opvolgingsonderzoek CE

Onderbesteding

Overige activiteiten

2026								2027	
Q1	Q2		Q3		Q4			Q1	

Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen

Taak	Uitgevoerde onderzoeken afgelopen 10 jaar	Groslijst onderwerpen
	Follow-up subsidies Gelderland (2025)	Overijssel: Shared Service Center – ONS
	Interbestuurlijk toezicht Gelderland (2024)	Revolverende fondsen
	Risicomangement (2024)	Democratische legitimiteit regionale verbanden
	Grip op reserves (2023)	Follow-up Interbestuurlijk toezicht
	DoeMee-onderzoek ondersteuning volksvertegenwoordigers (2023)	Nazorgfonds stortplaatsen
	Effectiviteit revolverende fondsen (2022)	Participatie
	Wob-verzoeken (2022)	
	(Actualisatie) coronarekeningen en reflectie corona-aanpak provincies (2021)	
	Subsidies (2019)	
	Informatieveiligheid (2019)	
	Burgerparticipatie bij infrastructurele projecten (2017)	
	Netwerksturing Gelderland (2016)	
	Toezicht gemeentefinanciën (en GR'en) (2013 en follow-up 2017)	
	Social return (2015)	

Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen

Taak	Uitgevoerde onderzoeken afgelopen 10 jaar	Groslijst onderwerpen
	Immaterieel erfgoed (2024)	Materieel erfgoed (o.a. kerken en kastelen)
	Cultureel ondernemerschap (2016)	Ondersteuning regionale media
	Lessen uit gebiedsprocessen (2023)	Aanpak stikstof
	Verdroging en grondwateronttrekkingen (2022)	Agrarisch natuurbeheer
	Aanpak landschapsbeheer Overijssel (2021)	Agro- en foodprogramma's
	Natuurcompensatie Overijssel (2019)	Faunabeheer
	Programmatische aanpak stikstof (2017)	Kaderrichtlijn Water
	Verkenning natuur (2016)	Opvolgingsonderzoek verdroging en grondwateronttrekking
	Grondverwerving (2013 en follow-up 2017)	

Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen

Taak	Uitgevoerde onderzoeken afgelopen 10 jaar	Groslijst onderwerpen
	Grondstrategie (2025)	Wonen
	Voorkantsturing ruimtelijke plannen (2022)	Ontgronding
	Leegstand (2022)	
	Grondwaterbescherming (2019) en follow-up (2022)	
	Waterveiligheid en -overlast (2018)	
	Wonen (2018)	
	XL Businesspark Twente (2017)	
	Follow-up bedrijventerreinen (2015)	
	Circulair inkopen en aanbesteden (2020)	Innovatiebeleid
	Lessen voor innovatie Overijssel (2018)	Brede welvaart
	Revolverende fondsen (2017)	
	Maatregelen discrepantie arbeidsmarkt Gelderland (2014)	

Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen

Taak	Uitgevoerde onderzoeken afgelopen 10 jaar	Groslijst onderwerpen
	Bereikbaarheid openbaar vervoer (2025)	Bereikbaarheid met auto
	Stimuleren fietsvervoer (2023)	Verkeersveiligheid
	Verzoekonderzoek kanaal Almelo - De Haandrik (2021)	
	Follow-up onderhoud wegen en kunstwerken (2020)	
	Goederenvervoer over water Overijssel (2017)	
	Groot onderhoud wegen en kunstwerken (2016)	
	Klimaatadaptatie (2025)	(Follow-up) Vergunningverlening, toezicht en handhaving
	Energiebesparings- en informatieplicht (2025)	Energiebeleid (w.o. RES)
	Omgevingsdiensten Twente (2023)	
	Warmtenetten Gelderland (2020)	
	Draagvlak hernieuwbare energie (2020)	
	Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) Gelderland (2019)	
	Energietransitie (2018)	
	Opdrachtgeverschap BRZO-omgevingsdiensten (2015)	